

ΑΝΟΙΞΑΜΕ ΠΑΝΙΑ: «ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ» ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗΣ ΣΤΟ 1^Ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ

«ΣΧΟΛΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ: ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ»

Τελική εκδήλωση αποτίμησης του καινοτόμου, εθνικού τριετούς προγράμματος με στόχο την ενίσχυση του σχολικού δημοκρατικού πολιτισμού.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Funded operated by

ΣΟΛ Crowe

Implemented by

THE EUROPEAN
WERGELAND
CENTRE

Under the Auspices of

Ανοίξαμε πανιά: το ταξίδι της συμπερίληψης στο 1^ο Γυμνάσιο Αμπελοκήπων

- ▣ Στον τίτλο της εκδήλωσης χρησιμοποιούμε τη λέξη «ταξίδι»-μια μεταφορά δηλαδή- για να περιγράψουμε την έννοια της συμπερίληψης.
- ▣ Για να σας δείξουμε αυτό που κατανοήσαμε κι όλοι εμείς στην πράξη: ότι η συμπερίληψη είναι ένας στόχος, ένας προορισμός, μια συνεχής διαδικασία και όχι μια απλή και εύκολη κατάκτηση.

- Η συμπερίληψη στην εκπαίδευση είναι ένα **ταξίδι μεγάλο** και γεμάτο προκλήσεις.
- Ένα ταξίδι με ωραία και γοητευτικά λιμάνια αλλά και φουρτούνες και εμπόδια (π.χ. ένδεια πόρων, αυξημένες ανάγκες, κοινωνικά στερεότυπα) -που ωστόσο δεν πρέπει να σε αποθαρρύνουν.
- Ένα ταξίδι με κρυμμένους θησαυρούς που ανακαλύπτεις γύρω σου και μέσα σου.

Με άλλα λόγια η συμπερίληψη είναι μια μετακίνηση

από ένα σχολείο που

- ❖ περιθωριοποιεί όσα παιδιά έχουν διαφορετικό εθνικό, γλωσσικό, πολιτισμικό κεφάλαιο,
- ❖ αγνοεί τις ανάγκες τους και
- ❖ τα στιγματίζει

προς ένα σχολείο που

- ❖ Θεωρεί φυσιολογική την παρουσία της διαφορετικότητας
- ❖ και προσπαθεί **να ευαισθητοποιήσει** όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας να αναγνωρίσουν ότι οι άνθρωποι έχουν διαφορετικές ικανότητες,
- ❖ ότι προέρχονται από διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο και
- ❖ αυτή **η ποικιλία είναι πλούτος.**

▣ Το **σχολείο της συμπερίληψης** εκφράζει γνήσιο ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο και αυτό το ενδιαφέρον είναι μια **πανανθρώπινη αξία.**

Το συμπεριληπτικό σχολείο

- ▣ διεκδικεί πρόσβαση όλων των μαθητών στη μάθηση
- ▣ χρειάζεται κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό, που να ανταποκρίνεται στις ιδιαιτερότητες κάθε παιδιού.
- ▣ απαιτεί επιμορφωμένους εκπαιδευτικούς
- ▣ υπερβαίνει ωστόσο την πράξη της διδασκαλίας .
- ▣ συνεργάζεται και στηρίζει τους γονείς
- ▣ κινητοποιεί και ευαισθητοποιεί την τοπική κοινωνία
- ▣ αντλεί πόρους από κρατικούς και μη κρατικούς φορείς

Εν τέλει η **συμπερίληψη** είναι τρόπος σκέψης,
μια **κουλτούρα κοινωνικής δικαιοσύνης**

▣ Το **ταξίδι της συμπερίληψης** στο δικό μας σχολείο ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2021, με την ίδρυση της Τάξης Υποδοχής προσφύγων. Επιβιβαστήκαμε στο καράβι της συμπερίληψης, σηκώσαμε άγκυρα και πλέον ατενίζουμε το μέλλον με **αισιοδοξία** και **ενσυναίσθηση**.

- Απόψε θα προσπαθήσουμε να κάνουμε μια **σύντομη αναδρομή στο ταξίδι αυτό**, να σας δείξουμε **στιγμιότυπα** της όμορφης αυτής περιπέτειας.
- Πρέπει να γνωρίζετε ωστόσο ότι η **διδασκτική πράξη** είναι μια μοναδική εμπειρία, που αναπτύσσεται μεταξύ του εκπαιδευτικού και του εκπαιδευόμενου, μια **εμπειρία** σχεδόν **αμεταβίβαστη**. Δύσκολα μπορεί να αποτυπωθεί σε φωτογραφίες, σε βίντεο και αφηγήσεις.

- ▣ Το αεράκι που φυσά ανάμεσα στον δάσκαλο και τον μαθητή δεν φυλακίζεται σε καμία εκδήλωση ή παρουσίαση.
- ▣ Η **σχέση** αυτή είναι **μια συναισθηματική** και **πνευματική εμπειρία** που αλλάζει και τον δάσκαλο και τον μαθητή.
- ▣ Κι όταν αλλάζουν αυτοί, μπορεί να αλλάξει κι ο κόσμος.

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2021-2022:

- ▣ Ιδρύεται η **τάξη υποδοχής προσφύγων**-Πρόταση της Συμβούλου Εκπαίδευσης Προσφύγων (ΣΕΕ) κ. Α. Πασχαλίδου
- ▣ 17 Νοεμβρίου 2021: **πρόσληψη φιλολόγου** για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως ξένης.
- ▣ Ως τότε: **εθελοντική** διδασκαλία της γλώσσας από το διευθυντή 1-2 ώρες/καθημερινά.
- ▣ Ένταξη του σχολείου στο Πρόγραμμα: «Σχολεία για όλους»

Η ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

- ▣ 19-20-21 Νοέμβριου 2021: **τριήμερη επιμόρφωση της σχολικής κοινότητας** (ο διευθυντής, η πρόεδρος συλλόγου γονέων και κηδεμόνων, 1 εκπαιδευτικός)

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

- ▣ 12 & 22 Δεκεμβρίου 2021: **10ωρη επιμόρφωση των καθηγητών/καθηγητριών του σχολείου** από την επιμορφώτρια του Προγράμματος κ. **Γιώτα Γάτση**

ΠΡΩΙΝΗ ΣΙΤΙΣΗ ΚΑΠΟΙΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

- ▣ Στήριξη οικονομική από τον Σύλλογο γονέων και κηδεμόνων και τον Σύλλογο διδασκόντων του σχολείου.
- ▣ Συγκέντρωση και αγορά τροφίμων από όλη τη σχολική κοινότητα εν όψει των εορτών των Χριστουγέννων και παράδοσή των χριστουγεννιάτικων πακέτων σε οικογένειες μαθητών με οικονομικές δυσκολίες (συμπεριλαμβανομένων και 4 μαθητών προσφύγων)

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ:

THESSALONIKI SOLIDARITY NOW (ΚΕΝΤΡΟ ΑΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ)

ΚΑΙ

BLUE REFUGEE CENTER (ΚΕΝΤΡΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ)

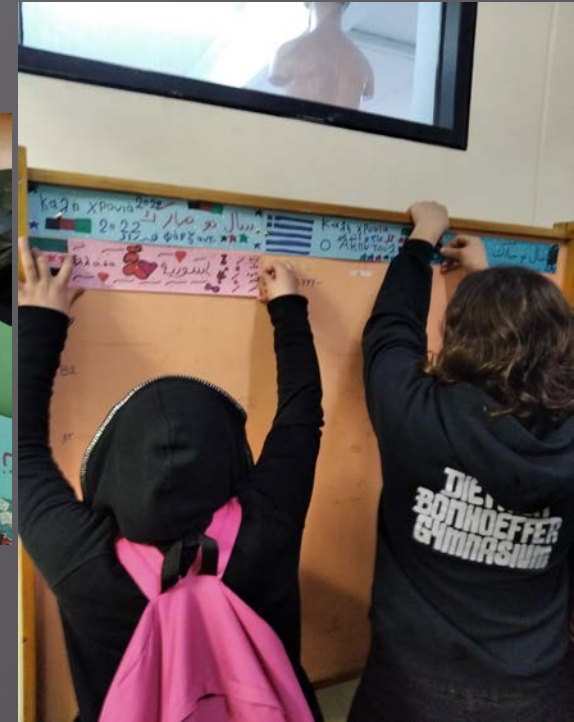
- ▣ Παροχή εκπαιδευτικής στήριξης και ψυχαγωγίας τα απογεύματα σε αρκετούς μαθητές μας.

ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΜΑΘΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

- ▣ Εκπρόσωποι των μαθητικών συμβουλίων συμμετείχαν σε μία **παρουσίαση και συζήτηση** από εκπρόσωπο της Ύπατης Αρμοστείας σχετικά με το προσφυγικό ζήτημα.
- ▣ Ποιοι είναι οι πρόσφυγες και τι δικαιώματα διαθέτουν; Ενημέρωση για το νομικό πλαίσιο που προβλέπεται για τους πρόσφυγες από τον Ο.Η.Ε.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΡΤΩΝ ΜΕ ΕΥΧΕΣ ΣΤΗΝ ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

- ▣ Λίγες ημέρες πριν τις χριστουγεννιάτικες διακοπές οι μαθητές έγραψαν και ζωγράρισαν **ευχές για το νέο έτος στην γλώσσα τους και στα Ελληνικά**
- ▣ Μοιράστηκαν τις ευχές τους με όλους τους συμμαθητές τους αναρτώντας τις κάρτες τους στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΙΟΡΤΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥΣ

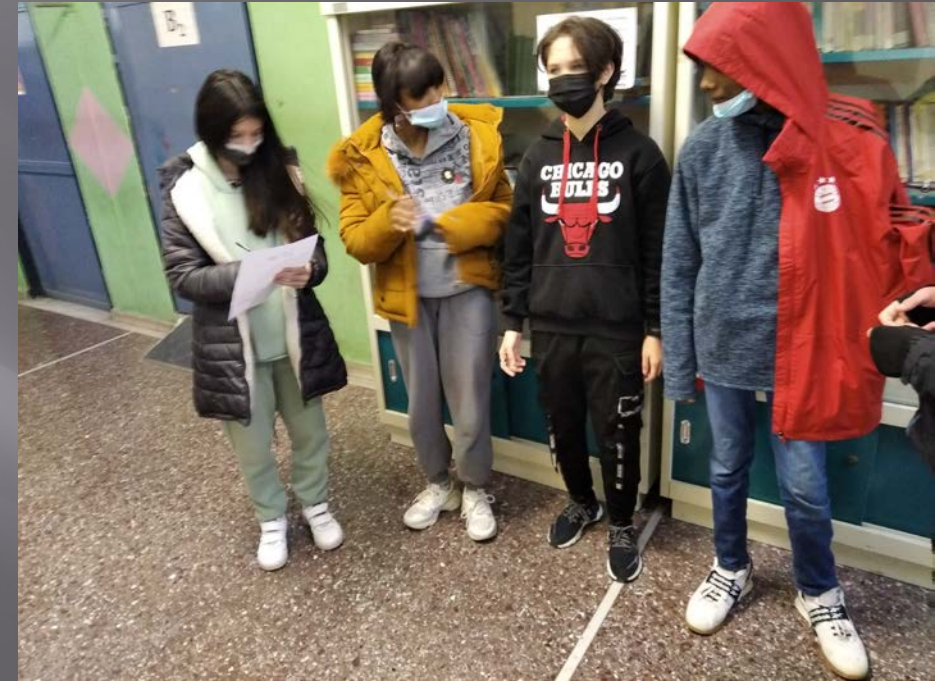
▣ 23 Δεκεμβρίου 2021: Οι μαθητές της τάξης υποδοχής διοργάνωσαν γιορτή με μπουφέ και παιχνίδια και κάλεσαν τη διεύθυνση του σχολείου και τους συμμαθητές τους

▣ Γνωρίστηκαν μεταξύ τους και αντάλλαξαν σκέψεις και ευχές μέσα σε ένα ευχάριστο εορταστικό περιβάλλον

ΟΔΗΓΙΕΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

- ▣ Τέλη Ιανουαρίου: Το σχολείο παρείχε στους πρόσφυγες οδηγίες στη γλώσσα τους σχετικά με τη φοίτηση, την παρακολούθηση και την επίδοσή τους στα μαθήματα κάθε τάξης

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

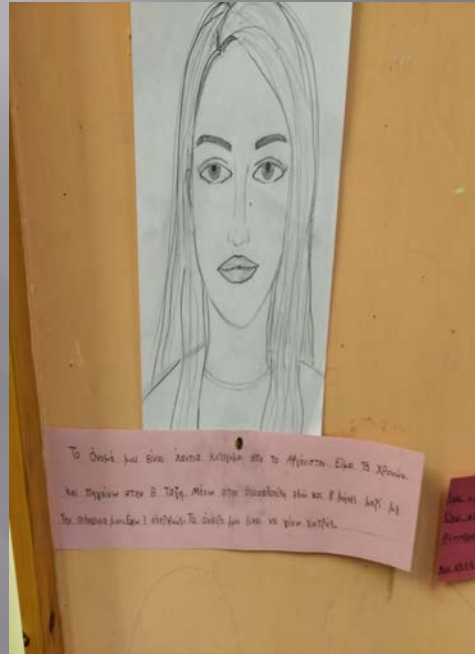
26 Ιανουαρίου: Το ενδοσχολικό διαδραστικό παιχνίδι δημιουργήθηκε με βάση την ανάγκη των μαθητών να γνωρίσουν και να μάθουν να χρησιμοποιούν το λεξιλόγιο των δομών του σχολείου

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΥΛΙΚΟΤΕΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

- ▣ Αρχές Φεβρουαρίου: Μετά από αίτημα του σχολείου η Solidarity Now **προσέφερε υλικοτεχνικό εξοπλισμό** για την παροχή υποστήριξης στη μαθησιακή διαδικασία των προσφύγων μαθητών.
- ▣ Η προσφορά περιλάμβανε:
 - Φορητό υπολογιστή
 - Βιντεοπροβολέα
 - Αναλώσιμα υλικά για τους μαθητές

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΦΙΛ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

- ▣ **9 Φεβρουαρίου:** Οι μαθητές με τη βοήθεια της καθηγήτριας Εικαστικών δημιούργησαν την **προσωπογραφία** τους και τη συμπλήρωσαν με πληροφορίες σχετικά με την καταγωγή, τη ζωή τους στην Ελλάδα και τα όνειρά τους για το μέλλον.
- ▣ Η **ανάρτηση των προφίλ** τους στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου κίνησε το ενδιαφέρον των μαθητών από τις άλλες τάξεις και τους ώθησε να τους γνωρίσουν καλύτερα.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΗΜΕΡΑ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΤΗ ΜΗΤΡΙΚΗ ΤΟΥΣ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΟΥΣ ΣΥΜΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥΣ

- ▣ **22 Φεβρουαρίου:** Οι πρόσφυγες μαθητές με αφορμή την Διεθνή Ημέρα Μητρικής Γλώσσας διδάσκουν κάποια βασικά στοιχεία της γλώσσας τους σε εκπροσώπους συμμαθητών τους από τις άλλες τάξεις του σχολείου.
- ▣ Η εμπειρία της διδασκαλίας και το ενδιαφέρον των συμμαθητών τους για τη γλώσσα τους βοήθησε στον προσδιορισμό και την γενικότερη ένταξη τους στο σχολικό περιβάλλον.

ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ ΑΠΟ ΣΥΜΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥΣ

- ▣ 10 Μαρτίου: Οι ντόπιοι μαθητές γνωρίζουν τις **ιστορίες των προσφύγων συμμαθητών τους**.
- ▣ Προγραμματίζονται **συνεντεύξεις-συζητήσεις μεταξύ των παιδιών**, τα οποία προωθούν στην εξιστόρηση και καταγραφή του ταξιδιού των προσφύγων και της νέας ζωής τους στην Ελλάδα.

ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ: Το παράδειγμα της Άντια Αζίζι

- ▣ **12 Απριλίου:** Η εξιστόρηση της ζωής των μαθητών μέσα από τη συνέντευξη-συζήτηση με τους ντόπιους συμμαθητές τους λαμβάνει οριστική μορφή
- ▣ Οι ιστορίες που καταγράφονται στη μητρική τους γλώσσα προωθούνται από το σχολείο **για μετάφραση στα Ελληνικά**
- ▣ Το παράδειγμα της αφήγησης της Άντια Αζίζι

Υποδοχή προσφύγων μαθητριών από την Ουκρανία

- ▣ 14 Απριλίου: Το σχολείο προετοίμασε μία εκδήλωση υποδοχής για τις δύο μαθήτριες από την εμπόλεμη Ουκρανία
- ▣ Οι μαθήτριες εντάθηκαν στο σχολείο και λαμβάνουν μέρος στο τμήμα υποδοχής γνωρίζοντας τους συμμαθητές τους και συμμετέχοντας στην εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ BLUE REFUGEE CENTER ΓΙΑ ΤΑ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- ▣ Ο σύλλογος διδασκόντων καθηγητών του σχολείου συνεργάστηκε με το Blue Refugee Center σχετικά με τα εξεταζόμενα μαθήματα του Γυμνασίου και την προετοιμασία των μαθητών για τις εξετάσεις
- ▣ Το σχολείο παρείχε την εξεταστέα ύλη για κάθε εξεταζόμενο μάθημα στις τάξεις των προσφύγων μαθητών και οδηγίες σχετικά με την κατάλληλη προετοιμασία τους για τις εξετάσεις από το ενισχυτικό πρόγραμμα του Κέντρου

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΜΟΥΣΕΙΟ Λ. ΠΥΡΓΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΜΕ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ

- ▣ 5 Μαΐου: Οργανώθηκε η διδασκτική επίσκεψη στο ιστορικό κέντρο της Θεσσαλονίκης για την καλύτερη γνωριμία με την πόλη στο ιστορικό και σύγχρονο πλαίσιο της.
- ▣ Επισκέφθηκαν το μουσείο του Λευκού Πύργου και ήρθαν σε επαφή με την πολύπλευρη ιστορία της πόλης

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟ Λ. ΠΥΡΓΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΜΕ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ

- ▣ Απόλαυσαν τη διαδρομή με το **πολιτιστικό λεωφορείο** και επισκέφθηκαν σημαντικά σημεία της πόλης (**Βυζαντινά τείχη, πλατεία Αριστοτέλους, παραλία, λιμάνι**)
- ▣ Ξεναγήθηκαν και γνώρισαν καλύτερα την πόλη στην οποία διαμένουν και αποτελεί το σπίτι τους τα τελευταία χρόνια της ζωής τους

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

- ▣ 11 Μαΐου: Οι πρόσφυγες μαθητές συμμετείχαν στην ημερήσια εκδρομή του σχολείου στο κτήμα «Αγνάντι» στο Λευκοχώρι Κιλκίς
- ▣ Στον πολυχώρο είχαν την ευκαιρία να δοκιμάσουν τις ικανότητές τους στην **ιππασία, κωπηλασία και τοξοβολία και να παίξουν παιχνίδια στη φύση με τους συμμαθητές τους.**

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΗ ΠΛΟΗΓΗΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- 13 Μαΐου: Οι μαθητές παρακολούθησαν την **ενημερωτική εκδήλωση για αραβόφωνα παιδιά με θέμα “Γίνε Ήρωας του Διαδικτύου”** που διοργανώθηκε από τον Δήμο Αμπελοκήπων σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου του Ιδρύματος Τεχνολογίας κι Έρευνας και με την υποστήριξη της Google.
- Ενημερώθηκαν σχετικά με την ψηφιακή ασφάλεια και την ψηφιακή ιθαγένεια, ενώ στα παιδιά παρουσιάστηκε με διαδραστικό τρόπο, μέσω τεχνικών «παιχνιδιοποίησης», μέρος του υλικού “Γίνε Ήρωας του Διαδικτύου” και έλαβαν δώρα όπως τσάντες, βιβλία ζωγραφικής

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ- ΗΜΕΡΑ ΔΡΑΣΗΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- 19 Μαΐου: Το **Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θεατρο στην Εκπαίδευση**, με αφορμή τη Διεθνή Ημέρα Ειρηνικής Συμβίωσης και σε συνεργασία με το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων Δήμου Θεσσαλονίκης, **διοργάνωσε την Ημέρα δράσης- Μαθητικό Φεστιβάλ σχολείων της Θεσσαλονίκης**
- Μαθητικές ομάδες παρουσίασαν σύντομα θεατρικά δρώμενα και έλαβαν μέρος σε εργαστήρια εικαστικών και αφηγήσεις παραμυθιών, με σκοπό να γνωριστούν μεταξύ τους οι μαθητές και οι μαθήτριες από τα σχολεία που συνεργάζονται με το «Κι αν ήσουν εσύ;» και **να ενώσουν τις φωνές τους για την επικράτηση της ειρήνης στον κόσμο και τη συμπερίληψη όλων των παιδιών στην εκπαίδευση.**

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΕΠ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

- ▣ Το σχολείο και ο σύλλογος διδασκόντων καθηγητών, μετά την συμβολή της Συμβούλου εκπαίδευσης προσφύγων, ενημερώθηκε σχετικά με την **διαβάθμιση των εξεταζόμενων θεμάτων για τους πρόσφυγες μαθητές**.
- ▣ Στόχος του σχολείου: **να προαχθούν οι μαθητές και οι μαθήτριες**, που κατέβαλαν φιλότιμες προσπάθειες όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους.

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

▣ ΑΡΝΗΤΙΚΑ

- ▣ Δεν καταφέραμε να συνδεθούμε αρκετά με τους γονείς τους.
- ▣ Περισσότερες κοινές δράσεις μεταξύ μαθητών προσφύγων και των υπολοίπων.

▣ ΘΕΤΙΚΑ

- ▣ Δημιουργήθηκε ένα τμήμα με ισχυρούς δεσμούς (φιλικούς) και συνείδηση αλληλουποστήριξης.
- ▣ Υποδέχονταν τους νέους μαθητές στο τμήμα και τους βοηθούσαν να προσαρμοστούν.
- ▣ Έδειχναν πραγματικό ενδιαφέρον για τα προβλήματα των συμμαθητών τους.
- ▣ Μεταμορφώθηκαν: ήταν χαρούμενα, αισιόδοξα και ερχόνταν με προσμονή στο σχολείο.
- ▣ Έπαιζαν στα διαλείμματα και αγωνιούσαν για τα υπόλοιπα μαθήματα και την προαγωγή τους.
- ▣ Ελάχιστη διαρροή- το τμήμα ενισχύθηκε.

Ένα στιγμιότυπο- η ουσία του προγράμματος

- ▣ Σας μεταφέρω μια εικόνα της προηγούμενης Παρασκευής από το σχολείο:
- ▣ Είχα μαζέψει κάποιους μαθητές στο γραφείο μου, για να οργανώσουμε τη σημερινή γιορτή. Ήμουν πολύ αγχωμένος, τεράστια γραφειοκρατική δουλειά. Κάποια στιγμή έβγαιναν μαζί με άλλα παιδιά από το γραφείο μου η Άντια- που θα διάβαζε την ιστορία της στα φαρσί- και η Σωτηρία και η Μαρία- που θα την διάβαζαν στα ελληνικά. Καθώς έβγαιναν, **πρόλαβα να δω με την άκρη του ματιού μου τη Σωτηρία να αγκαλιάζει τρυφερά την Άντια**. Δεν άκουσα τι είχαν πει. Τα κορίτσια μάλλον δεν είδαν ότι τα κοίταξα.
- ▣ Σβήστηκαν μεμιάς τα άγχη και η τρικυμία που είχα στο μυαλό μου.
- ▣ Σκέφτηκα τότε με συγκίνηση:
- ▣ Αυτή η αγκαλιά σημαίνει πολλά για μένα. Θα έπρεπε να σημαίνει πολλά και για όλον τον κόσμο.
- ▣ Αυτή η αυθόρμητη αγκαλιά ανάμεσα στη Σωτηρία από τους Αμπελόκηπους και την Άντια από το Αφγανιστάν **συνόψισε την ουσία της συμπερίληψης**. Αυτή η αγκαλιά – που πρόλαβα ευτυχώς να δω- ήταν η αμοιβή μου. Ήταν η επιβεβαίωση ότι άξιζαν και αξίζουν όλα.

